
AMANDMANI UPFBiH NA PRIJEDLOG ZAKONA O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI

Član 13.

(Kontrola knjigovodstvenih isprava)

- (1) Knjigovodstvena isprava prije knjiženja mora biti prekontrolisana sa stanovišta formalne, suštinske i računске ispravnosti i ovjerena od ovlaštenih lica u pravnom licu.
- (2) Kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave polazi od toga da li je isprava sastavljena u skladu sa propisima, MRS i općim aktom pravnog lica.
- (3) Suštinskom kontrolom knjigovodstvenih isprava utvrđuje se suštinska ispravnost isprave, koja se sastoji u ispitivanju da je naznačena poslovna promjena stvarno nastala i u obimu kako je naznačeno.
- (4) Kontrola računске ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva računsku kontrolu matematičkih operacija dijeljenja, množenja, sabiranja i oduzimanja, na osnovu kojih su dobiveni rezultati na ispravi.
- (5) Neispravna isprava vraća se odgovarajućoj službi radi otklanjanja nedostataka.
- (6) Pravno lice je dužno odrediti odgovorne osobe za kontrolu vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava koja će prije unosa podataka iz knjigovodstvene isprave u poslovne knjige, provjeriti ispravnost i potpunost knjigovodstvene isprave te istu potpisati.
- (7) Kontrolu knjigovodstvenih isprava ne mogu da vrše lica koja su zadužena materijalnim stvarima (vrijednostima) na koje se isprave odnose.

Amandman I

U članu 13. u stavu 6. brisati riječi „te istu potpisati.“

Obrazloženje

U postojećoj organizaciji evidentiranja i kretanja dokumentacije (DMS – KUF/SAP) uspostavljeno je elektronsko odobravanje dokumenata. Nema potrebe da se isti potpisuju i mimo elektronske obrade.

Smatramo da je neophodno izvršiti ovu izmjenu, zbog poboljšanja poslovanja i unaprijeđenja tehnologije. Ako je priznato elektronski zašto je onda ponovo potpisivati. Tehnologija je toliko uznapredovala, te treba ići u skladu sa time i olakšati poslovanje u najvećoj mogućoj mjeri.

Član 13. poslije izmjena glasi:

(Kontrola knjigovodstvenih isprava)

- (1) Knjigovodstvena isprava prije knjiženja mora biti prekontrolisana sa stanovišta formalne, suštinske i računске ispravnosti i ovjerena od ovlaštenih lica u pravnom licu.
- (2) Kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave polazi od toga da li je isprava sastavljena u skladu sa propisima, MRS i općim aktom pravnog lica.
- (3) Suštinskom kontrolom knjigovodstvenih isprava utvrđuje se suštinska ispravnost isprave, koja se sastoji u ispitivanju da je naznačena poslovna promjena stvarno nastala i u obimu kako je naznačeno.
- (4) Kontrola računске ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva računsku kontrolu matematičkih operacija dijeljenja, množenja, sabiranja i oduzimanja, na osnovu kojih su dobiveni rezultati na ispravi.
- (5) Neispravna isprava vraća se odgovarajućoj službi radi otklanjanja nedostataka.
- (6) Pravno lice je dužno odrediti odgovorne osobe za kontrolu vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava koja će prije unosa podataka iz knjigovodstvene isprave u poslovne knjige, provjeriti ispravnost i potpunost knjigovodstvene isprave.
- (7) Kontrolu knjigovodstvenih isprava ne mogu da vrše lica koja su zadužena materijalnim stvarima (vrijednostima) na koje se isprave odnose.

Član 15.

(Knjiženje knjigovodstvenih isprava)

- (1) Uredno likvidirana i ispravna knjigovodstvena isprava prosljeđuje se knjigovodstvu, gdje se na osnovu nje izdaje nalog za knjiženje, zatim upisuje podatak u poslovne knjige knjigovodstvenom tehnikom.
- (2) Lica koja vode poslovne knjige, poslije provedene kontrole primljenih knjigovodstvenih isprava od strane odgovornih osoba za kontrolu knjigovodstvenih isprava iz člana 13. stav (6) ovog zakona, dužna su knjigovodstvene isprave proknjižiti u poslovnim knjigama narednog dana, a najkasnije u roku od osam radnih dana od dana prijema knjigovodstvene isprave.

Amandman II

U članu 15. u stavu 1. riječi „gdje se na osnovu nje izdaje nalog za knjiženje“ se brišu.

Obrazloženje

Predložena izmjena je u cilju prilagođavanja modernim informacionim sistemima za finansijsko upravljanje. U SAP sistemu većina procesa je međusobno povezana, npr. od početka pokretanja postupka nabavke pa do evidentiranja poslovnih promjena u glavnu knjigu. Pri tome su već unaprijed određene sheme knjiženja, te nema potrebe da se posebno formira nalog za knjiženje. Odabirom ispravnih transakcija vrši se evidencija poslovnih promjena. Za veliki broj transakcija koje su uobičajene za poslovne procese i koje se ponavljaju definisana su automatska knjiženja (npr. učitavanje bankovnih izvoda).

Član 15. poslije izmjena glasi:

(Knjiženje knjigovodstvenih isprava)

- (1) Uredno likvidirana i ispravna knjigovodstvena isprava prosljeđuje se knjigovodstvu, zatim upisuje podatak u poslovne knjige knjigovodstvenom tehnikom.
- (2) Lica koja vode poslovne knjige, poslije provedene kontrole primljenih knjigovodstvenih isprava od strane odgovornih osoba za kontrolu knjigovodstvenih isprava iz člana 13. stav (6) ovog zakona, dužna su knjigovodstvene isprave proknjižiti u poslovnim knjigama narednog dana, a najkasnije u roku od osam radnih dana od dana prijema knjigovodstvene isprave.

Član 21.

(Popis imovine i obaveza)

- (1) Pravno lice dužno je da na početku poslovanja, kao i najmanje jednom godišnje sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina ili neki drugi obračunski period, određen u skladu sa ovim zakonom, izvrši popis imovine i obaveza sa ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, te da se u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.
- (2) Sva pravna lica u smislu ovog zakona kao i pravna lica i dijelovi tih pravnih lica koja obavljaju poslove u inostranstvu, ako stranim propisima za pravna lica i njihove dijelove nije propisana obaveza posebnog vođenja knjigovodstva, kao i podnošenja i revizije finansijskih izvještaja, su dužna popisati imovinu i obaveze najmanje jednom u toku godine, a najkasnije do kraja tekuće poslovne godine.
- (3) Pravno lice kod kojeg se nalaze tuđa sredstva, dužno je ta sredstva popisati posebno za svako pravno lice kojemu ta imovina pripada i dostaviti im po jedan primjerak popisnih lista na kojima

su ta sredstva popisana. Kod pravnih lica čija su ta sredstva, ove se popisne liste uključuju u njihovu dokumentaciju o popisu.

(4) Popis imovine i obaveza tokom poslovne godine obavlja se i u slučajevima: promjene cijena proizvoda i robe, statusnih promjena u skladu sa propisom o privrednim društvima - spajanje, pripajanje ili dijeljenje, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.

(5) U navedenim slučajevima popis se provodi pod datumom nastanka statusne ili druge promjene. Pravna lica koja su predmet statusnih ili drugih promjena izrađuju finansijske izvještaje za period od 1. januara do datuma statusne ili druge promjene.

(6) Popis se obavlja tokom godine i zbog primopredaje dužnosti i ne oslobađa pravno lice od popisa sredstava i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra tekuće godine.

(7) Pravna lica u stečaju i likvidaciji nisu obveznici popisa sa stanjem na dan 31. decembra. Ova pravna lica provode popis imovine i obaveza na dan otvaranja stečajnog postupka, odnosno pokretanja postupka likvidacije.

(8) Izuzetno, pravno lice može svojim aktom predvidjeti duže periode za popisivanje materijala u knjižnicama, kao što su: knjige, fotografije, filmovi, arhivska građa i sl., s tim da ti periodi ne mogu biti duži od pet godina.

Amandman III

U članu 21. u stavu 4. iza tačke dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Izuzetno popis imovine nije nužan kod promjene cijena proizvoda i roba ako se knjigovodstvenim evidencijama mogu osigurati podaci o vrijednosti robe na zalih.“

Obrazloženje

Zahtjev za obavljanje popisa proizvoda i roba u slučaju svake promjene cijene uveliko utiče na nesmetani rad maloprodajnih i veleprodajnih poslovnih mjesta. Također, bitna činjenica jeste izgubljena zarada u maloprodajnim i veleprodajnim objektima za vrijeme obavljanja popisa.

Pri svakom popisu je neophodno obustaviti poslovanje i vratiti sve kupce sve do momenta okončanja popisa robe. Obzirom na česte promjene cijena, poslodavci su prisiljeni obustaviti poslovanje zbog obavljanja inventure. Ovakav pristup se odražava negativno i na kompanije, a i u konačnici se manje plaća državi poreza (direktnih, indirektnih i parafiskalnih nameta) zbog ostvarenog manjeg prometa.

I nakon predložene izmjene, s računovodstvenog aspekta, bi i dalje ostala obveza popisa minimalno jednom godišnje, te kod posebnih slučajeva (statusnih promjena, likvidacije,

primopredaje dužnosti, provalne krađe, itd.) što bi obuhvatilo sve računovodstveno relevantne poslovne događaje.

Važno je spomenuti i praksu u **zemljama EU**. Njemački propis na primjer propisuje obavljanje popisa imovine na početku poslovanja te na kraju svake poslovne godine, a ne propisuje obvezu popisa kod promjene cijene.

Prema Zakonu o računovodstvu Republike **Hrvatske** popis imovine nije nužan kod promjene cijena dobara ako se knjigovodstvenim evidencijama mogu osigurati podaci o vrijednosti robe na zalih.

Član 21. poslije izmjena glasi:

(Popis imovine i obaveza)

(1) Pravno lice dužno je da na početku poslovanja, kao i najmanje jednom godišnje sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina ili neki drugi obračunski period, određen u skladu sa ovim zakonom, izvrši popis imovine i obaveza sa ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, te da se u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.

(2) Sva pravna lica u smislu ovog zakona kao i pravna lica i dijelovi tih pravnih lica koja obavljaju poslove u inostranstvu, ako stranim propisima za pravna lica i njihove dijelove nije propisana obaveza posebnog vođenja knjigovodstva, kao i podnošenja i revizije finansijskih izvještaja, su dužna popisati imovinu i obaveze najmanje jednom u toku godine, a najkasnije do kraja tekuće poslovne godine.

(3) Pravno lice kod kojeg se nalaze tuđa sredstva, dužno je ta sredstva popisati posebno za svako pravno lice kojemu ta imovina pripada i dostaviti im po jedan primjerak popisnih lista na kojima su ta sredstva popisana. Kod pravnih lica čija su ta sredstva, ove se popisne liste uključuju u njihovu dokumentaciju o popisu.

(4) Popis imovine i obaveza tokom poslovne godine obavlja se i u slučajevima: promjene cijena proizvoda i robe, statusnih promjena u skladu sa propisom o privrednim društvima - spajanje, pripajanje ili dijeljenje, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije. **Izuzetno popis imovine nije nužan kod promjene cijena proizvoda i roba ako se knjigovodstvenim evidencijama mogu osigurati podaci o vrijednosti robe na zalih.**

(5) U navedenim slučajevima popis se provodi pod datumom nastanka statusne ili druge promjene. Pravna lica koja su predmet statusnih ili drugih promjena izrađuju finansijske izvještaje za period od 1. januara do datuma statusne ili druge promjene.

(6) Popis se obavlja tokom godine i zbog primopredaje dužnosti i ne oslobađa pravno lice od popisa sredstava i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra tekuće godine.

(7) Pravna lica u stečaju i likvidaciji nisu obveznici popisa sa stanjem na dan 31. decembra. Ova pravna lica provode popis imovine i obaveza na dan otvaranja stečajnog postupka, odnosno pokretanja postupka likvidacije.

(8) Izuzetno, pravno lice može svojim aktom predvidjeti duže periode za popisivanje materijala u knjižnicama, kao što su: knjige, fotografije, filmovi, arhivska građa i sl., s tim da ti periodi ne mogu biti duži od pet godina.

Član 30.

(Zaključivanje poslovnih knjiga)

(1) Poslovne knjige se zaključuju poslije knjiženja svih poslovnih promjena i obračuna na dan završetka poslovne godine najkasnije do roka za dostavljanje finansijskih izvještaja kao i u slučajevima statusnih promjena, prestanka poslovanja i u drugim slučajevima u kojima je neophodno zaključiti poslovne knjige.

(2) Pomoćne knjige koje se koriste više od jedne godine zaključuju se po prestanku njihovog korištenja, osim knjige inventara koja se zaključuje otuđenjem sredstva.

(3) Ako se poslovne knjige vode kao elektronski zapis, glavna knjiga se mora, nakon zaključivanja na kraju poslovne godine, zaštititi na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova, da je istu moguće u svakom trenutku odštampati na papir i mora se potpisati elektronskim potpisom u skladu sa propisom o elektronskom potpisu ili se mora odštampati na papir i uvezati na način da nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova i mora je potpisati i ovjeriti lice ovlašteno za zastupanje pravnog lica i na kraju odložiti.

Amandman IV

U članu 30 u stavu 3. riječi iza zareza „da je istu moguće u svakom trenutku odštampati na papir i mora se potpisati elektronskim potpisom u skladu sa propisom o elektronskom potpisu ili se mora odštampati na papir i uvezati na način da nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova i mora je potpisati i ovjeriti lice ovlašteno za zastupanje pravnog lica i na kraju odložiti“ se brišu.

Obrazloženje

Brisati dio koji kaže da poslovne knjige koje se vode elektronski moraju biti potpisane elektronskim potpisom zato što u BiH još nije formirano posebnog certifikacionog tijelo nadležno za izdavanje elektronskih potpisa, te nije moguće obezbijediti elektronske poslovne knjige sa elektronskim potpisom što nameće potrebu za štampanjem poslovnih knjiga a što je nepotrebno ako su poslovne knjige nakon zaključivanja na kraju poslovne godine, zaštićene na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova.

Također, brisati dio koji se odnosi na obavezu štampanja poslovnih knjiga.

U SAP sistemu omogućen je uvid u glavnu knjigu po periodima knjiženja. Razdoblje za knjiženje se otvara i zatvara uz saglasnost rukovodioca Sektora za računovodstvene poslove. Informatičkim putem se može provjeriti kada su vršene bilo koje izmjene u poslovnim knjigama. SAP sistem onemogućava trajno brisanje dokumenata. Sve izvršene izmjene ostaju evidentirane u sistemu.

Štampanje poslovnih knjiga je u ovakvom sistemu nepraktično i nepotrebno i stoga smatramo da je naša primjedba opravdana i da je potrebno izmjeniti predloženu odredbu.

Član 30. poslije izmjena glasi:

(Zaključivanje poslovnih knjiga)

(1) Poslovne knjige se zaključuju poslije knjiženja svih poslovnih promjena i obračuna na dan završetka poslovne godine najkasnije do roka za dostavljanje finansijskih izvještaja kao i u slučajevima statusnih promjena, prestanka poslovanja i u drugim slučajevima u kojima je neophodno zaključiti poslovne knjige.

(2) Pomoćne knjige koje se koriste više od jedne godine zaključuju se po prestanku njihovog korištenja, osim knjige inventara koja se zaključuje otuđenjem sredstva.

(3) Ako se poslovne knjige vode kao elektronski zapis, glavna knjiga se mora, nakon zaključivanja na kraju poslovne godine, zaštititi na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova.

Član 32.

(Kvalificirano lice za sačinjavanje finansijskih izvještaja)

(1) Za lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja, općim aktom pravnog lica propisuju se uslovi koje mora ispunjavati: školska sprema, radno iskustvo i ostalo, kao i njegova odgovornost za ažurnost, urednost i istinitost poslovnih knjiga.

(2) Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja pravno lice može povjeriti ugovorom, uz određenu naknadu, drugom pravnom licu ili poduzetniku registrovanim za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga, koji imaju sve potrebne resurse za pravilno, kvalitetno i efikasno obavljanje tih usluga, te zapošljavaju lica kojima se povjerava vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja koja ispunjavaju i druge uslove utvrđene ovim zakonom i općim aktom pravnog lica.

(3) Lica koja sačinjavaju finansijske izvještaje iz stava (2) ovog člana obavezno su kvalificirana lica koja su zaposlena u pravnom licu, odnosno koja su zaposlena od strane poduzetnika registrovanih za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga.

(4) Izuzetno, lica iz stava (3) ovog člana mogu biti i angažovana od strane pravnog lica, odnosno od strane poduzetnika registrovanih za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga uz uslov da je osnivač pravnog lica, odnosno poduzetnik kvalificirano lice iz stava (5) ovog člana, a koji ujedno ima i radni status kao poduzetnik, odnosno radni status u tom pravnom licu, ili ima zaposleno najmanje jedno kvalificirano lice iz stava (5).

(5) Pod pojmom kvalificirana lica iz stava (3) ovog člana podrazumijevaju se lica koja posjeduju važeću licencu certificiranog računovođe u skladu sa odredbama ovog zakona pod uslovom da su prethodno registrovana u registrima iz člana 35. ovog zakona.

(6) Ako pravno lice odluči poslovne knjige čuvati izvan svog sjedišta, ono je u svakom trenutku odgovorno za poslovne knjige te mora tijelima nadležnim za nadzor na njihov zahtjev, bez odgađanja, omogućiti uvid u iste.

(7) Kvalificirano lice iz stava (5) ovog člana za jednu poslovnu godinu može sačiniti i potpisati do 20 finansijskih izvještaja pravnih lica čiji su ukupni prihodi utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum zaključivanja ugovora o pružanju knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga, veći od 8.000.000,00 KM.

(8) Stav (2) ovog člana ne primjenjuju banke, mikrokreditne organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje, lizing društva, društva za faktoring, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, berze, brokersko - dilerska društva i druge finansijske organizacije

Amandman V

U članu 32. iza stava 2. dodati novi stav 3. koji glasi:

„Izuzetno kod povezanih pravnih lica, vođenje poslovnih knjiga, pravno lice može povjeriti ugovorom, uz određenu naknadu, drugom povezanom pravnom licu (matici) koje ima sve potrebne resurse za pravilno, kvalitetno i efikasno obavljanje tih usluga, te ima zaposlena

kvalificirana lica koja su odgovorna za vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja i koja ispunjavaju i druge uslove utvrđene ovim zakonom i općim aktom pravnog lica.

U članu 32. stav 7. se briše.

Dosadašnji stavovi 3., 4., 5. i 6. postaju stavovi 4., 5., 6. i 7.

Obrazloženje

Kod povezanih pravnih lica nema ekonomske opravdanosti da svako pravno lice ima svoj odjel za računovodstvo. U cilju poboljšanja efikasnosti pojedinci se specijaliziraju za određene poslove koje vode za sve članice grupacije. Na taj način postiže se optimizacija broja zaposlenih i poboljšanje efikasnosti svakog pojedinca i organizacije u cjelini. Dodatno zbog specifičnosti internog izvještavanja unutar grupe poslove nije moguće povjeriti drugom pravnom licu koje je registrovano, isključivo, za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga. U najmanju ruku to bi značilo vođenje duplog računovodstva za eksterne i interne potrebe. Ovo je vrlo bitno za sve grupacije jer su računovodstva uglavnom organizovana u matičnim društvima.

Navedeno ograničenje rada računovođama sa važećom licencom je neustavno, jer se njime krši pravo na slobodu rada, kao jedno od osnovnih ljudskih prava (iz člana 2. Ustava Federacije BiH). Neutemeljeno je obrazloženje predlagača, Federalne vlade, da je cilj donošenja ovog Zakona:

- 1) podizanje nivoa kvaliteta finansijskog izvještavanja i revizije u FBiH,
- 2) usklađivanje s najboljom međunarodnom praksom u ovoj oblasti.

Kvalitet finansijskog izvještavanja može i treba da se obavlja drugim metodama, a ne ograničenjem prava na rad računovođa. Ovo ograničenje rada računovođama nije način niti garancija da su godišnji finansijski izvještaji kvalitetno sastavljeni.

Nigdje u zakonima bilo kojoj evropske države nema sličnog ograničenja, koliko računovođa sa važećom licencom može sastaviti godišnjih obračuna.

Sličnog ograničenja nema ni u zakonima zemalja iz okruženja (Hrvatske, Srbije, Slovenije, Crne Gore).

Certificirane računovođe u Federaciji BiH biće u neravnopravnom statusu sa svojim kolegama računovođama iz Republike Srpske i Brčko Distrikta, jer sličnog ograničenja nema u zakonima **Republike Srpske i Brčko Distrikta.**

Također, kao dodatne argumente treba navesti da u važećim zakonima Federacije BiH ne postoji slično ograničenje rada za druge profesije za koje je potrebna licenca za rad (npr. advokati, notari, ljekari, farmaceuti, taksisti i sl.).

Ograničenja rada računovođama u Federaciji BiH, može dovesti do deficita računovođa sa važećom licencom. A to će imati za posljedicu da većina registrovanih "mikro" i "malih" pravnih lica u Federaciji BiH neće moći ispuniti zakonsku obavezu da na vrijeme predaju svoj godišnji obračun, jer neće imati računovođu sa licencom da im sastavi i ovjeri godišnji obračun.

Član 32. poslije izmjena glasi:

(Kvalificirano lice za sačinjavanje finansijskih izvještaja)

(1) Za lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja, općim aktom pravnog lica propisuju se uslovi koje mora ispunjavati: školska sprema, radno iskustvo i ostalo, kao i njegova odgovornost za ažurnost, urednost i istinitost poslovnih knjiga.

(2) Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja pravno lice može povjeriti ugovorom, uz određenu naknadu, drugom pravnom licu ili poduzetniku registrovanim za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga, koji imaju sve potrebne resurse za pravilno, kvalitetno i efikasno obavljanje tih usluga, te zapošljavaju lica kojima se povjerava vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja koja ispunjavaju i druge uslove utvrđene ovim zakonom i općim aktom pravnog lica.

(3) Izuzetno kod povezanih pravnih lica, vođenje poslovnih knjiga, pravno lice može povjeriti ugovorom, uz određenu naknadu, drugom povezanom pravnom licu (matici) koje ima sve potrebne resurse za pravilno, kvalitetno i efikasno obavljanje tih usluga, te ima zaposlena kvalificirana lica koja su odgovorna za vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja i koja ispunjavaju i druge uslove utvrđene ovim zakonom i općim aktom pravnog lica.

(4) Lica koja sačinjavaju finansijske izvještaje iz stava (2) ovog člana obavezno su kvalificirana lica koja su zaposlena u pravnom licu, odnosno koja su zaposlena od strane poduzetnika registrovanih za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga.

(5) Izuzetno, lica iz stava (3) ovog člana mogu biti i angažovana od strane pravnog lica, odnosno od strane poduzetnika registrovanih za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga uz uslov da je osnivač pravnog lica, odnosno poduzetnik kvalificirano lice iz stava (4) ovog člana, a koji ujedno ima i radni status kao poduzetnik, odnosno radni status u tom pravnom licu, ili ima zaposleno najmanje jedno kvalificirano lice iz stava (5).

(6) Pod pojmom kvalificirana lica iz stava (3) ovog člana podrazumijevaju se lica koja posjeduju važeću licencu certificiranog računovođe u skladu sa odredbama ovog zakona pod uslovom da su prethodno registrovana u registrima iz člana 35. ovog zakona.

(7) Ako pravno lice odluči poslovne knjige čuvati izvan svog sjedišta, ono je u svakom trenutku odgovorno za poslovne knjige te mora tijelima nadležnim za nadzor na njihov zahtjev, bez odgađanja, omogućiti uvid u iste.

(8) Stav (2) ovog člana ne primjenjuju banke, mikrokreditne organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje, lizing društva, društva za faktoring, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, berze, brokersko - dilerska društva i druge finansijske organizacije.

Član 49. (Rokovi čuvanja)

(1) Isprave koje se čuvaju trajno su: platne liste ili analitičke evidencije o plaćama u vezi sa plaćanjem doprinosa, kupoprodajni ugovori po kojima je izvršeno stjecanje nekretnina, godišnji računovodstveni obračuni, finansijski izvještaji, konsolidovani finansijski izvještaji, izvještaji o izvršenoj reviziji i svi interni akti od utjecaja na finansijsko poslovanje.

(2) Glavna knjiga i dnevnik čuvaju se najmanjedeset godina, a pomoćne knjige najmanje pet godina.

(3) Knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su podaci uneseni u dnevnik i glavnu knjigu čuvaju se najmanjedeset godina.

(4) Knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige čuvaju se najmanje pet godina.

(5) Izvještaj o poslovanju čuva se u originalnom obliku deset godina nakon isteka poslovne godine.

(6) Pomoćni obračuni, prodajni i kontrolni blokovi i sl. čuvaju se dvije godine.

(7) Revizorska društva čuvaju pet godina dokumentaciju na osnovu koje je obavljena revizija, računajući od poslovne godine na koju se revizija odnosi.

(8) Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava i poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige i u koje su podaci iz isprava uneseni.

Amandman VI

U članu 49. u stavu 2. riječ „deset“ zamjenjuje se sa riječi „pet“.

U istom članu u stavu 3. riječ „deset“ zamjenjuju sa riječi „pet“.

U istom članu u stavu 5. riječ „deset“ zamjenjuju se sa riječi „pet“.

Obrazloženje

Kod svih važećih propisa koji se odnose na poreznu politiku zastara nastupa nakon pet godina, stoga je neophodno skratiti vremenski period čuvanja isprava. Predložena odredba da se isprave

čuvaju 11 godina je predug period, posebno kada su u pitanju velika preduzeća, ogromna dokumentacija koja troši i vrijeme i resurse, odnosno prostor.

Član 49. nakon izmjene glasi:

(Rokovi čuvanja)

- (1) Isprave koje se čuvaju trajno su: platne liste ili analitičke evidencije o plaćama u vezi sa plaćanjem doprinosa, kupoprodajni ugovori po kojima je izvršeno stjecanje nekretnina, godišnji računovodstveni obračuni, finansijski izvještaji, konsolidovani finansijski izvještaji, izvještaji o izvršenoj reviziji i svi interni akti od utjecaja na finansijsko poslovanje.
- (2) Glavna knjiga i dnevnik čuvaju se najmanje pet godina, a pomoćne knjige najmanje pet godina.
- (3) Knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su podaci uneseni u dnevnik i glavnu knjigu čuvaju se najmanje pet godina.
- (4) Knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige čuvaju se najmanje tri godina.
- (5) Izvještaj o poslovanju čuva se u originalnom obliku pet godina nakon isteka poslovne godine.
- (6) Pomoćni obračuni, prodajni i kontrolni blokovi i sl. čuvaju se dvije godine.
- (7) Revizorska društva čuvaju pet godina dokumentaciju na osnovu koje je obavljena revizija, računajući od poslovne godine na koju se revizija odnosi.
- (8) Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava i poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige i u koje su podaci iz isprava uneseni.

Član 57.

(Obveznici revizije)

- (1) Revizija finansijskih izvještaja obavlja se u skladu sa ovim zakonom, MSR uz poštivanje načela profesionalne etike i pravila revizorske struke, te drugih pravila i propisa koji regulišu ovu oblast.
- (2) Obaveznoj reviziji podliježu finansijski izvještaji i konsolidovani finansijski izvještaji pravnih lica razvrstanih u velika i srednja pravna lica.
- (3) Ukoliko nisu obuhvaćeni stavom (2) ovog člana, obaveznoj reviziji podliježu i finansijski izvještaji subjekata od javnog interesa, definiranih ovim zakonom i finansijski izvještaji drugih pravnih lica, ukoliko je to propisano posebnim propisima kojim se uređuje njihovo poslovanje.
- (4) Finansijskim izvještajima, u smislu ovog člana, smatraju se i finansijski izvještaji za periode kraće od godine dana, ako takvi periodi prethode statusnim promjenama, likvidaciji ili stečaju.

(5) Revizija finansijskih izvještaja pravnih lica u stečaju provodi se u skladu sa propisom o stečajnom postupku. Rok za predaju revizorskog izvještaja pravnih lica u stečaju FIA-i je 30 dana od dana usvajanja od strane odbora povjerilaca.

(6) Pravna lica koja se razvrstavaju, u skladu sa članom 5. ovog zakona u mikroi mala, mogu odlučiti da se revizija njihovih finansijskih izvještaja vrši u skladu sa odredbama ovog zakona.

Amandman VII

U članu 57. stav 2. mijenja se i glasi:

„ Obaveznoj reviziji podliježu finansijski izvještaji i konsolidirani finansijski izvještaji pravnih lica razvrstanih u velika i srednja preduzeća čiji pojedinačni, odnosno konolidirani podaci u godini koja prethodi reviziji ne prelaze granične vrijednosti jednogod sljedećih kriterija:

a) prosječna vrijednost poslovne imovine 4.000.000,00 KM;

b) ukupan godišnji prihod 8.000.000,00 KM. „

Iza stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„ Obaveznoj reviziji iz prethodnog stava ne podliježu finansijski izvještaji i konsolidirani finansijski izvještaji pravnih lica u kojima je jedan vlasnik ukoliko to on izričito ne zahtjeva.“

Stavovi 3., 4., 5. i 6. postaju stavovi 4., 5., 6. i 7.

Objasnenje

Budući da je osnovna svrha revizije zaštita vlasnika kapitala, a potom i zaštita, potencijalnih investitora, kreditora i poslovnih partnera, postavlja se pitanje da li je navedeno rješenje u javnom interesu. Naime, prema Nacrtu Zakona o računovodstvu i reviziji u članu 6. stav 3. srednja pravna lica su ona koja na dan sastavljanja finansijskih izvještaja ispunjavaju najmanje dva od sljedećih uslova: prosječan broj zaposlenih u toku godine je do 250, prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine iznosi do 20. 000.000,00 KM, ukupan godišnji prihod iznosi do 40.000.000,00 KM.

Znači radi se o kompanijama sa, u pravilu, malim brojem vlasnika, gdje je u najvećem broju slučajeva, vlasnik i direktor, sa relativno malim brojem radnika, malom imovinom i relativno malim prometom, tako da, po našem mišljenju ne postoji javni interes da se vrši obavezna revizija.

Kao što se vidi ili se obavezna revizija ne vrši u srednjim preduzećima ili se vrši samo ukoliko su njihove dionice na berzi, ili se pripremaju za izlazak na berzu, odnosno sa imovinom većom od 2 miliona eura, te godišnjim prometom većim od 4 miliona eura.

Predloženim rješenjem omogućava se i ravnopravan položaj na tržištu, srednjih preduzeća sa drugim takvim preduzećima u BiH, te preduzećima iz okruženja i zemalja EU, koji ne moraju da plaćaju troškove revizije.

Član 57. nakon izmjena glasi:

(Obveznici revizije)

(1) Revizija finansijskih izvještaja obavlja se u skladu sa ovim zakonom, MSR uz poštivanje načela profesionalne etike i pravila revizorske struke, te drugih pravila i propisa koji regulišu ovu oblast.

(2) ***Obaveznoj reviziji podliježu finansijski izvještaji i konsolidirani finansijski izvještaji pravnih lica razvrstanih u velika i srednja preduzeća čiji pojedinačni, odnosno konsolidirani podaci u godini koja prethodi reviziji ne prelaze granične vrijednosti jednog od sljedećih kriterija:***

a) prosječna vrijednost poslovne imovine 4.000.000,00 KM;

b) ukupan godišnji prihod 8.000.000,00 KM.

(3) ***Obaveznoj reviziji iz prethodnog stava ne podliježu finansijski izvještaji i konsolidirani finansijski izvještaji pravnih lica u kojima je jedan vlasnik ukoliko to on izričito ne zahtjeva***

(4) Ukoliko nisu obuhvaćeni stavom (2) ovog člana, obaveznoj reviziji podliježu i finansijski izvještaji subjekata od javnog interesa, definiranih ovim zakonom i finansijski izvještaji drugih pravnih lica, ukoliko je to propisano posebnim propisima kojim se uređuje njihovo poslovanje.

(5) Finansijskim izvještajima, u smislu ovog člana, smatraju se i finansijski izvještaji za periode kraće od godine dana, ako takvi periodi prethode statusnim promjenama, likvidaciji ili stečaju.

(6) Revizija finansijskih izvještaja pravnih lica u stečaju provodi se u skladu sa propisom o stečajnom postupku. Rok za predaju revizorskog izvještaja pravnih lica u stečaju FIA-i je 30 dana od dana usvajanja od strane odbora povjerenika.

(7) Pravna lica koja se razvrstavaju, u skladu sa članom 5. ovog zakona u mikroi mala, mogu odlučiti da se revizija njihovih finansijskih izvještaja vrši u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 58.

(Uslovi za poslovanje društava za reviziju)

(1) Društva za reviziju osnivaju se u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojima se uređuju pitanja u vezi s osnivanjem, poslovanjem i prestankom poslovanja privrednih društava.

(2) Sve oblike revizije u Federaciji obavljaju društva za reviziju koja posjeduju važeću licencu za obavljanje poslova revizije izdatu od Ministarstva.

(3) Većinsko pravo glasa i većinsko učešće u kapitalu u društvu za reviziju moraju imati isključivo ovlašteni revizori ili drugo društvo za reviziju u svojstvu osnivača.

(4) Društvo za reviziju može obavljati usluge revizije samo ako u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima zaposlenog najmanje jednog ovlaštenog revizorasa važećom licencom. Navedeno društvo ne može obavljati reviziju pravnih lica iz stava (5) ovog člana.

(5) Društva za reviziju koja obavljaju reviziju:

a) velikih pravnih lica, dioničkih društava;

b) pravnih lica i javnih preduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na berzi;

c) banaka, investicijskih fondova i društava za upravljanje investicijskim fondovima, osiguravajućih društava, lizing društava, brokerskih društava;

d) drugih pravnih lica koja obavljaju finansijske usluge i za koje zakon koji uređuje obavljanje tih poslova određuje dodatni obim revizije, te revizije konsolidovanih izvještaja, kao i drugih pravnih lica od javnog interesa koji nisu obuhvaćeni u tač. a), b) i c) ovog stava,

moraju imati u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom zaposlena najmanje:

1) dva ovlaštena revizora sa važećom licencom, ako obavljaju reviziju manje od 20 subjekata od javnog interesa, odnosno pravnih lica čiji su ukupni prihodi, za svako pravno lice, utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum ugovaranja usluga revizije, veći od 10.000.000,00 KM i

2) tri ovlaštena revizora sa važećom licencom, ako obavljaju reviziju više od 20 subjekata od javnog interesa, odnosno pravnih lica čiji su ukupni prihodi, za svako pravno lice, utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum ugovaranja usluga revizije, veći od 10.000.000,00 KM.

(6) Društvo za reviziju mora osigurati da je revizija usklađena sa standardima kvaliteta.

(7) Društva za reviziju dužna su se osigurati od odgovornosti za štetu koju bi privrednim društvima moglo počinuti neadekvatno izraženo revizorsko mišljenje. Osigurava se građansko-pravna vanugovorna odgovornost osiguranika, zbog propusta ili greške koje napravi prilikom obavljanja djelatnosti revizije na osnovu zaključenog ugovora o vršenju revizije, mišljenjem u izvještaju revizije za štete koje prouzrokuje trećim licima. Minimalna suma osiguranja iznosi 50.000,00 KM.

(8) Minimalna suma osiguranja iznosi 500.000,00 KM za štete koje bi revizorsko društvo moglo prouzrokovati obavljanjem usluga revizije banaka, lizing društava, investicijskih i penzijskih fondova i društava za osiguranje. Osigurava se građansko-pravna vanugovorna odgovornost osiguranika, zbog propusta ili greške koje napravi prilikom obavljanja djelatnosti revizije na

osnovu zaključenog ugovora o vršenju revizije, mišljenjem u izvještaju revizije za štete koje prouzrokuje trećim licima.

(9) Precizne odredbe osiguranja od odgovornosti za štetu u vezi sa st. (7) i (8) ovog člana propisuje Komora.

(10) Društva za reviziju dužna su Komori dostaviti kopiju polise osiguranja zaključene u skladu sa odredbama ovog člana, u roku od 30 dana od dana njenog zaključivanja.

Amandman VIII

U članu 58. u stavu 4. rečenica: „Navedeno društvo ne može obavljati reviziju pravnih lica iz stava (5) ovog člana briše se a dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Društva za reviziju sa uposlenim samo jednim ovlaštenim revizorom ne mogu obavljati reviziju finansijskih izvješća: dioničkih društava i društava sa ograničenom odgovornošću čiji je godišnji prihod veći od 8.000.000,00 KM ili vrijednost imovine veća od 4.000.000,00 KM gospodarskih društava i javnih dioničkih društava čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi, banaka, investicijskih fondova i društava, osiguravajućih društava, brokerskih društava, odnosno drugih pravnih osoba, koje obavljaju finansijske usluge i za koje zakon koji uređuje obavljanje tih poslova određuje dodatni opseg revizije konsolidiranih izvješća.,,

Obrazloženje

U svim zemljama u okruženju postoje revizorska društva sa jednim revizorom. Postoje brojna tumačenja IFAC-a koja se odnose na rad revizorskih društava sa jednim revizorom i na kontrolu kvaliteta ovakvih društava. Broj ovlaštenih revizora nije jedini presudan za kvalitet revizije. Ovakvo ograničenje će dodatno uticati na poskupljenje revizorskih usluga, te samim time i veće opterećenje privrede, posebno malih i mikro preduzeća koja objektivno mogu revidirati društva sa jednim uposlenim revizorom.

Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske: Privredno društvo za reviziju može da obavlja reviziju kod pravnih lica koja podliježu obaveznoj reviziji, ako u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima zaposlenog najmanje jednog ovlašćenog revizora sa važećom licencom.

Zakon o reviziji Republike Srbije: Reviziju može da obavlja: društvo za reviziju iz člana koje ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom zaposlenog najmanje jednog licenciranog ovlašćenog revizora i ispunjava druge uslove utvrđene ovim zakonom.

Član 58. nakon izmjena glasi:

(Uslovi za poslovanje društava za reviziju)

(1) Društva za reviziju osnivaju se u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojima se uređuju pitanja u vezi s osnivanjem, poslovanjem i prestankom poslovanja privrednih društava.

(2) Sve oblike revizije u Federaciji obavljaju društva za reviziju koja posjeduju važeću licencu za obavljanje poslova revizije izdatu od Ministarstva.

(3) Većinsko pravo glasa i većinsko učešće u kapitalu u društvu za reviziju moraju imati isključivo ovlaštene revizori ili drugo društvo za reviziju u svojstvu osnivača.

(4) Društvo za reviziju može obavljati usluge revizije samo ako u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima zaposlenog najmanje jednog ovlaštenog revizorasa važećom licencom. **Društva za reviziju sa uposlenim samo jednim ovlaštenim revizorom ne mogu obavljati reviziju finansijskih izvješća: dioničkih društava i društava sa ograničenom odgovornošću čiji je godišnji prihod veći od 8.000.000,00 KM ili vrijednost imovine veća od 4.000.000,00 KM gospodarskih društava i javnih dioničkih društava čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi, banaka, investicijskih fondova i društava, osiguravajućih društava, brokerskih društava, odnosno drugih pravnih osoba, koje obavljaju finansijske usluge i za koje zakon koji uređuje obavljanje tih poslova određuje dodatni opseg revizije konsolidiranih izvješća.**

(5) Društva za reviziju koja obavljaju reviziju:

a) velikih pravnih lica, dioničkih društava;

b) pravnih lica i javnih preduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na berzi;

c) banaka, investicijskih fondova i društava za upravljanje investicijskim fondovima, osiguravajućih društava, lizing društava, brokerskih društava;

d) drugih pravnih lica koja obavljaju finansijske usluge i za koje zakon koji uređuje obavljanje tih poslova određuje dodatni obim revizije, te revizije konsolidovanih izvještaja, kao i drugih pravnih lica od javnog interesa koji nisu obuhvaćeni u tač. a), b) i c) ovog stava,

moraju imati u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom zaposlena najmanje:

1) dva ovlaštena revizora sa važećom licencom, ako obavljaju reviziju manje od 20 subjekata od javnog interesa, odnosno pravnih lica čiji su ukupni prihodi, za svako pravno lice, utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum ugovaranja usluga revizije, veći od 10.000.000,00 KM i

2) tri ovlaštena revizora sa važećom licencom, ako obavljaju reviziju više od 20 subjekata od javnog interesa, odnosno pravnih lica čiji su ukupni prihodi, za svako pravno lice, utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum ugovaranja usluga revizije, veći od 10.000.000,00 KM.

- (6) Društvo za reviziju mora osigurati da je revizija usklađena sa standardima kvaliteta.
- (7) Društva za reviziju dužna su se osigurati od odgovornosti za štetu koju bi privrednim društvima moglo počinuti neadekvatno izraženo revizorsko mišljenje. Osigurava se građansko-pravna vanugovorna odgovornost osiguranika, zbog propusta ili greške koje napravi prilikom obavljanja djelatnosti revizije na osnovu zaključenog ugovora o vršenju revizije, mišljenjem u izvještaju revizije za štete koje prouzrokuje trećim licima. Minimalna suma osiguranja iznosi 50.000,00 KM.
- (8) Minimalna suma osiguranja iznosi 500.000,00 KM za štete koje bi revizorsko društvo moglo prouzrokovati obavljanjem usluga revizije banaka, lizing društava, investicijskih i penzijskih fondova i društava za osiguranje. Osigurava se građansko-pravna vanugovorna odgovornost osiguranika, zbog propusta ili greške koje napravi prilikom obavljanja djelatnosti revizije na osnovu zaključenog ugovora o vršenju revizije, mišljenjem u izvještaju revizije za štete koje prouzrokuje trećim licima.
- (9) Precizne odredbe osiguranja od odgovornosti za štetu u vezi sa st. (7) i (8) ovog člana propisuje Komora.
- (10) Društva za reviziju dužna su Komori dostaviti kopiju polise osiguranja zaključene u skladu sa odredbama ovog člana, u roku od 30 dana od dana njenog zaključivanja.

Član 62.

(Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja)

- (1) Pravo i dozvolu za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja na osnovu licence stječe ovlašteni revizor koji ispunjava sljedeće uslove:
- a) bez prekida, radno iskustvo od najmanje tri godine, na poslovima revizije prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja, na poslovima revizije;
 - b) dokaz o kontinuiranom profesionalnom usavršavanju iz člana 61. stav (7) ovog zakona u prethodne tri godine prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence;
 - c) dokaz da nije pravosnažno osuđivan za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja;
 - d) dokaz o članstvu u Komori.
- (2) Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja važi tri godine od datuma izdavanja.
- (3) Na osnovu izdate licence za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja Ministarstvo upisuje licenciranog ovlaštenog revizora u Registar licenciranih ovlaštenih revizora.

(4) Na zahtjev licenciranog ovlaštenog revizora rok važenja licence se produžava za naredne tri godine, uz uslov podnošenja dokaza iz stava (1) ovog člana.

(5) Ako imalac licence ne podnese dokaze iz stava (1) ovog člana, odnosno ne podnese zahtjev za produženje licence, licenca prestaje važiti.

(6) U slučaju iz stava (4) ovog člana, za ponovno izdavanje licence ovlašteni revizor mora podnijeti zahtjev i dostaviti dokaze o ispunjenju svih uslova iz stava (1) ovog člana.

(7) Postupak izdavanja, obnavljanja i oduzimanja licenci za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskih izvještaja detaljnije propisuje Ministarstvo.

Amandman IX

U članu 62 u stavu 1. alineju d) brisati.

U istom članu stav 2. mijenja se i glasi:

„Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja koja je izdata ovlaštenom revizoru može biti oduzeta ukoliko dođe do ozbiljnog narušavanja dobrog ugleda te osobe ili društva ili ukoliko ne ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana.“

Stavovi 4), 5), 6) se brišu.

U stavu 7. koji postaje stav 4. riječi „obnavljanja“ se briše.

Objasnenje

Predložena odredba omogućava monopolni položaj postojećih revizorskih društava. Također, predložena odredba nije u skladu sa Direktivom 2013/34/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA koja propisuje da „nadležna tijela država članica mogu izdati odobrenje za ovlaštene revizore isključivo fizičkim osobama ili društvima koje imaju dobar ugled, ako je završila stepen obrazovanja potreban za upis na sveučilište ili postigla ekvivalentnu nivoa obrazovanja, završila tečaj teorijskog osposobljavanja, zaključila praktično osposobljavanje i položila stručni ispit koji odgovara završnom ispitu na sveučilištu, a koji je organizirala ili koji priznaje država; te ima položen stručni ispit uz provjeru teorijskog znanja. Dakle, dokaz o članstvu u komori, kao jedan od uslova za dobijanje dozvole za obavljanje revizije je u potpunosti u suprotnosti sa Direktivom EU. Ovakava praksa ne postoji niti u zemljama u okruženju niti zemljama EU.

Dalje, predlažemo da licenca nema vremenski period na koji se izdaje. Ni Direktiva EU sa kojom se vrši usklađivanje ne definiše trajanje licence. Također prema člana 61. ovog Zakona ovlašteni revizor Nakon stjecanja sertifikata za zvanje ovlaštenog revizora ima pravo i obavezu kontinuiranog profesionalnog usavršavanja. Također ovlašteni revizor je dužan da osigura

kontinuirano profesionalno usavršavanje u prethodne tri godine od podnošenja zahtjeva za izdavanje licence, s tim da je 50% navedenog fonda sati provedeno na usavršavanju u oblasti revizije. Dakle, imajući u vidu navedene odredbe smatramo da je sasvim nelogično da se licenca koja je jednom izdata produžava ukoliko ovlaštene revizori ispunjavaju sve potrebne uslove.

Direktiva EU definiše da odobrenje izdano ovlaštenom revizoru ili revizijskom društvu povlači se ako dođe do ozbiljnog narušavanja dobrog ugleda te osobe ili društva ili ukoliko ne ispunjava uslove na osnovu koje je izdata licenca, te da država može regulisati uslove i način oduzimanja licence. Obzirom da je predloženim odredbama definisano da se odobrenje može oduzeti revizorskom društvu smatramo da ne treba praviti razliku za ovlaštene revizore. Dakle predlažemo da se briše odredba kojom se ograničava trajanje licence a da se uvede oduzimanje licence te da će se način dobijanja i oduzimanja licence utvrditi Pravilnikom nadležnog organa a u skladu sa Direktivom EU. Ovakva rješenja su i u zemeljama u okruženju.

Član 62. nakon izmjena glasi:

(Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja)

(1) Pravo i dozvolu za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja na osnovu licence stječe ovlaštene revizor koji ispunjava sljedeće uslove:

- a) bez prekida, radno iskustvo od najmanje tri godine, na poslovima revizije prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja, na poslovima revizije;
- b) dokaz o kontinuiranom profesionalnom usavršavanju iz člana 61. stav (7) ovog zakona u prethodne tri godine prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence;
- c) dokaz da nije pravosnažno osuđivan za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja.

(2) Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja koja je izdata ovlaštenom revizoru može biti oduzeta ukoliko dođe do ozbiljnog narušavanja dobrog ugleda te osobe ili društva ili ukoliko ne ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana.

(3) Na osnovu izdate licence za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja Ministarstvo upisuje licenciranog ovlaštenog revizora u Registar licenciranih ovlaštenih revizora.

(4) Postupak izdavanja i oduzimanja licenci za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskih izvještaja detaljnije propisuje Ministarstvo.

Član 79.
(Ograničenje vršenja revizija)

(1) Subjekt od javnog interesa dužan je imenovati društvo za reviziju za početni angažman od najmanje godinu dana koji se može produžiti s tim da društvo za reviziju koje je odabrano ne može vršiti reviziju finansijskih izvještaja kod istog subjekta od javnog interesa uzastopno duže od sedam godina.

(2) Izuzetno, reviziju kod istog subjekta od javnog interesa odabrano društvo za reviziju može obavljati još tri godine nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana, ukoliko osigura da reviziju izvrši drugi revizor.

(3) Nakon isteka najdužeg perioda angažmana iz st. (1) i (2) ovog člana odabrano društvo za reviziju ne smije sljedeće četiri godine obavljati reviziju finansijskih izvještaja kod istog subjekta od javnog interesa.

(4) Društvo za reviziju koje je odabrano, ne može vršiti reviziju finansijskih izvještaja pravnih lica koja nisu subjekti od javnog interesa uzastopno duže od sedam godina kod istog pravnog lica.

(5) Izuzetno, reviziju kod istog pravnog lica društvo za reviziju može obavljati još tri godine nakon isteka roka iz stava (4) ovog člana, ukoliko osigura da reviziju izvrši drugi revizor.

(6) Društvo za reviziju iz stava (4) ovog člana može ponovno obavljati reviziju kod istog pravnog lica nakon proteka perioda od najmanje godinu dana nakon roka iz st. (4) i (5) ovog člana.

Amandman X

U članu 79. u stavu 1. riječ „sedam“ zamijeniti sa riječi „pet“, ostali dio teksta ostaje nepromijenjen.

U istom članu u stavu 2. riječ „tri“ zamijeniti sa riječi „dvije“, ostali dio teksta ostaje nepromijenjen.

Obrazloženje

Predloženim izmjenama se žele zadržati postojeće odredbe Zakona s namjerom da se spriječi stvaranje bilo kakvih odnosa koji bi se mogli negativno odraziti na objektivnost same revizije. Kroz dugogodišnju reviziju od strane istog ovlaštenog revizora za očekivati je da se uspostavlja određen stepen povjerenja i da dolazi do "rutinskog" obavljanja same revizije, što nije u interesu.

(RS - kao i kod nas., Zakon o reviziji Republike Srbije: Društva za reviziju dužna su da najkasnije svake sedme godine od početka obavljanja revizije finansijskih izvještaja kod istog obveznika

revizije izvrše zamenu licenciranog ovlaštenog revizora, potpisnika revizorskog izvještaja, odnosno ključnog revizorskog partnera, osim ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

Licencirani ovlašćeni revizor, odnosno ključni revizorski partner može ponovo da obavlja reviziju kod istog obveznika revizije dve godine od datuma potpisivanja poslednjeg revizorskog izvještaja za tog obveznika u skladu sa uslovima iz stava 1. ovog člana,

Zakon o reviziji Republike Hrvatske: Revizorsko društvo i samostalni revizor dužni su najkasnije svake sedme godine od početka obavljanja revizije finansijskih izvješća društava od javnog interesa provesti zamjenu ovlaštenog revizora, potpisnika revizorskog izvješća.

Ovlašteni revizor iz prethodnog stava može ponovo sudjelovati u obavljanju revizije kod istog društva od javnog interesa nakon proteka razdoblja od najmanje dvije godine nakon potpisivanja revizorskog izvješća).

Član 79. nakon izmjena glasi:

(Ograničenje vršenja revizija)

(1) Subjekt od javnog interesa dužan je imenovati društvo za reviziju za početni angažman od najmanje godinu dana koji se može produžiti s tim da društvo za reviziju koje je odabrano ne može vršiti reviziju finansijskih izvještaja kod istog subjekta od javnog interesa uzastopno duže od **pet** godina.

(2) Izuzetno, reviziju kod istog subjekta od javnog interesa odabrano društvo za reviziju može obavljati još **dvije** godine nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana, ukoliko osigura da reviziju izvrši drugi revizor.

(3) Nakon isteka najdužeg perioda angažmana iz st. (1) i (2) ovog člana odabrano društvo za reviziju ne smije sljedeće četiri godine obavljati reviziju finansijskih izvještaja kod istog subjekta od javnog interesa.

(4) Društvo za reviziju koje je odabrano, ne može vršiti reviziju finansijskih izvještaja pravnih lica koja nisu subjekti od javnog interesa uzastopno duže od sedam godina kod istog pravnog lica.

(5) Izuzetno, reviziju kod istog pravnog lica društvo za reviziju može obavljati još tri godine nakon isteka roka iz stava (4) ovog člana, ukoliko osigura da reviziju izvrši drugi revizor.

(6) Društvo za reviziju iz stava (4) ovog člana može ponovno obavljati reviziju kod istog pravnog lica nakon proteka perioda od najmanje godinu dana nakon roka iz st. (4) i (5) ovog člana.

Član 121. **(Zvanja)**

(1) U računovodstvenoj i revizorskoj profesiji u Federaciji su sljedeća zvanja:

- a) Certificirani računovodstveni tehničar;
- b) Certificirani računovođa; i
- c) Ovlašteni revizor.

(2) Testiranje kandidata za zvanja iz stava (1) ovog člana, izdavanje certifikata i licenciranje (izdavanje odobrenja za rad) vrši se na sljedeći način:

- a) Testiranje kandidata za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore vrši se posredstvom profesionalnog tijela iz člana 136. stav (1) ovog zakona na osnovu jedinstvenog programa za Federaciju, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt, kako je utvrđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine, a koji je u cijelosti u skladu sa standardima i smjericama MFR;
- b) Certifikate za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore izdaje profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona.
- c) Licenciranje certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa vrši profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona;
- d) Licenciranje ovlaštenih revizora vrši Ministarstvo;
- e) Licenciranje društava za reviziju vrši Ministarstvo.

(3) Licence iz stava (2) tačka c) izdaju se sa rokom važenja od jedne godine.

(4) Licenciranje se ne vrši kod certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa koji obavljaju računovodstvene poslove za interne potrebe preduzeća i ostalih pravnih lica, izuzev kod lica iz člana 44. stav (4) i 38. ovog zakonakoji ovjeravaju finansijske izvještaje i kod kojih je obavezno licenciranje.

(5) Profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona uspostavlja i vodi Registar licenciranih certificiranih računovođa, koji obavezno sadrži: ime i prezime licenciranog računovođe, broj licence, datum izdavanja i važenja licence, kao i naziv pravnog lica u kojem je zaposlen, sa posebnom naznakom ako radi na poslovima sastavljanja i izrade finansijskih izvještaja. Podaci iz Registra licenciranih certificiranih računovođa su javni i ažuriraju se bez nepotrebnog odlaganja.

(6) Lica koja posjeduju zvanja iz stava (1) ovog člana dužna su da se kontinuirano profesionalno usavršavaju u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.

(7) Pored zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji iz stava (1) ovog člana, druga srodna zvanja u srodnim profesijama su:

- a) ovlašteni procjenitelj iz člana 29. ovog zakona i
- b) ovlašteni interni revizor iz člana 86. stav (2) ovog zakona.

Amandman XI

U članu 121. stav 3. brisati.

Ostali stavovi od 4., 5., 6. i 7. postaju stavovi 3., 4., 5. i 6.

Obrazloženje

Ukoliko dobiju licencu i postupaju u skladu sa Zakonom te imaju obavezu da se usavršavaju sasvim je nelogično da licenca bude ograničena na godinu dana. Poslodavcima trebaju računovođe koji su potpuno osposobljeni za obavljanje ovih specifičnih stručnih poslova a nepoželjni su oni koji su ograničeni na godinu dana. Dodatno obrazloženje je u obrazloženju za amandman 11. koji se odnosi na član 62. a vezano za trajanje licence koja nije definisana Direktivom EU.

Član 121. nakon izmjena glasi:

(Zvanja)

(1) U računovodstvenoj i revizorskoj profesiji u Federaciji su sljedeća zvanja:

- a) Certificirani računovodstveni tehničar;
- b) Certificirani računovođa; i
- c) Ovlašteni revizor.

(2) Testiranje kandidata za zvanja iz stava (1) ovog člana, izdavanje certifikata i licenciranje (izdavanje odobrenja za rad) vrši se na sljedeći način:

- a) Testiranje kandidata za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore vrši se posredstvom profesionalnog tijela iz člana 136. stav (1) ovog zakona na osnovu jedinstvenog programa za Federaciju, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt, kako je utvrđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine, a koji je u cijelosti u skladu sa standardima i smjericama MFR;
- b) Certifikate za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore izdaje profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona.
- c) Licenciranje certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa vrši profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona;
- d) Licenciranje ovlaštenih revizora vrši Ministarstvo;
- e) Licenciranje društava za reviziju vrši Ministarstvo.

(3) Licenciranje se ne vrši kod certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa koji obavljaju računovodstvene poslove za interne potrebe preduzeća i ostalih

pravnih lica, izuzev kod lica iz člana 44. stav (4) i 38. ovog zakonakoji ovjeravaju finansijske izvještaje i kod kojih je obavezno licenciranje.

(4) Profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona uspostavlja i vodi Registar licenciranih certificiranih računovođa, koji obavezno sadrži: ime i prezime licenciranog računovođe, broj licence, datum izdavanja i važenja licence, kao i naziv pravnog lica u kojem je zaposlen, sa posebnom naznakom ako radi na poslovima sastavljanja i izrade finansijskih izvještaja. Podaci iz Registra licenciranih certificiranih računovođa su javni i ažuriraju se bez nepotrebnog odlaganja.

(5) Lica koja posjeduju zvanja iz stava (1) ovog člana dužna su da se kontinuirano profesionalno usavršavaju u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.

(6) Pored zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji iz stava (1) ovog člana, druga srodna zvanja u srodnim profesijama su:

a) ovlašteni procjenitelj iz člana 29. ovog zakona i

b) ovlašteni interni revizor iz člana 86. stav (2) ovog zakona.